

Vene Föderatsiooni ja Valgevene Vabariigi ettevõtjate riigihangetel osalemise piiramisest

Osalemise piiramine pakkuja/taotleja elu- või asukohta põhiselt

1. Riigihangete seaduse (RHS) § 3 p 2 kohaselt kohtleb hankija kõiki isikuid, kelle elu- või asukoht on Eestis, mõnes muus Euroopa Liidu liikmesriigis, muus Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Maailma Kaubandusorganisatsiooni riigihankelepinguga (GPA) ühinenud riigis¹, võrdselt ja jälgib, et kõik isikutele seatavad piirangud ja kriteeriumid oleksid riigihanke eesmärgi suhtes proportsionaalsed, asjakohased ja põhjendatud.

Sellest tulenevalt ei pea võrdselt kohtlema isikuid, kelle elu- või asukoht loetletud riikides ei ole. Selleks sätestab RHS § 7 lg 3, et hankija võib piirata pakkujate ja taotlejate ringi, lubades riigihankes osaleda ainult käesoleva seaduse § 3 punktis 2 nimetatud riikidest pärit ettevõtjatel või andes nendest riikidest pärit ettevõtjate esitatud pakkumustele eeliseid teistest riikidest pärit ettevõtjate esitatud pakkumuste ees.

Sellise piirangu kehtestamise kõige lihtsam viis on sõnastada riigihanke alusdokumentides järgmine tingimus:

„Riigihankes saavad osaleda ainult pakkujad või taotlejad, kelle elu- või asukoht on RHS § 3 p-s 2 nimetatud riigis (Eesti, mõni muu Euroopa Liidu liikmesriik, muu Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriik või Maailma Kaubandusorganisatsiooni riigihankelepinguga ühinenud riik).“

või

„Riigihankes saavad osaleda ainult pakkujad või taotlejad, kelle elu- või asukoht on Eestis, mõnes muus Euroopa Liidu liikmesriigis, muus Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või Maailma Kaubandusorganisatsiooni riigihankelepinguga ühinenud riigis.“

Kitsamalt on võimalik ka piirata üksnes Vene ja Valgevene ettevõtjate osalemist:

„Riigihankes ei ole lubatud osaleda ettevõtjatel, kelle elu- või asukoht on Venemaa Föderatsioonis või Valgevene Vabariigis.“

Osalemise piiramine rahvusvahelise sanktsiooni subjektidele

2. RHS § 95 lg 1 p 5 kohaselt tuleb hankemenetluselt kõrvaldada isik, kes või kelle juhtimis-, järelevalve- või haldusorgani liige on rahvusvahelise sanktsiooni subjekt rahvusvahelise sanktsiooni seaduse tähenduses.

Teavet rahvusvahelise sanktsiooni subjektide kohta on võimalik saada veebilehelt www.sanctionsmap.eu. Eesti kehtestatud sanktsioonid on leitavad Riigi Teatajast, RSanS rakendusaktide nimekirjast

¹ https://www.wto.org/english/tratop_e/gproc_e/memobs_e.htm

https://www.riigiteataja.ee/akt_rakendusaktid.html?id=121112020019&kuvarakendus=1.

Lisainfot on võimalik leida ka Välisministeeriumi veebilehelt <https://vm.ee/et/rahvusvahelised-sanktsioonid>.

3. Rahvusvahelise sanktsiooni seaduse (RSanS) § 7 lg 1 kohaselt on rahvusvahelist sanktsiooni rikkuv tehing tühine. Seega isegi juhul, kui pakkuja ise ega ükski tema juhtimis-, järelevalve- või haldusorgani liikmetest ei ole rahvusvahelise sanktsiooni subjekt, on tühine ka selline tehing, millega ostetakse rahvusvahelise sanktsiooni objektiks olevat kaupa või mis eeldaks kauba tarnimist sanktsiooni all olevatest piirkondadest.

Tühise tehingu vältimiseks peaks hankija sätestama riigihanke alusdokumentides pakkumustele vastavustingimuse, mille kohaselt lükatakse tagasi pakkumus, mille alusel sõlmitav hankeleping oleks RSanS § 7 lg 1 alusel tühine. Selle kontrollimiseks peaks hankija nõudma pakkumuses kaupade päritolu tõendavaid dokumente või vähemalt kinnitust selle kohta, et kaubad ei ole rahvusvahelise sanktsiooni objektiks ega pärit sanktsiooni all olevatest piirkondadest, näiteks sõnastades riigihanke alusdokumentides tingimused:

„Pakkuja kinnitab, et pakutav kaup ei ole rahvusvahelise sanktsiooni objektiks ega pärit sanktsiooni all olevatest piirkondadest rahvusvahelise sanktsiooni seaduse (RSanS) § 7 lg 1 mõttes. Hankija lükkab tagasi pakkumuse, mille alusel sõlmitav hankeleping oleks RSanS § 7 lg 1 alusel tühine.“

või

„Pakkuja esitab pakkumuses kaupade päritolu tõendavad dokumendid, mille alusel on võimalik tuvastada, kas pakutav kaup on rahvusvahelise sanktsiooni objektiks või pärit sanktsiooni all olevatest piirkondadest rahvusvahelise sanktsiooni seaduse (RSanS) § 7 lg 1 mõttes. Hankija lükkab tagasi pakkumuse, mille alusel sõlmitav hankeleping oleks RSanS § 7 lg 1 alusel tühine.“

või

„Pakkuja esitab pakkumuses kinnituse ja kaupade päritolu tõendavad dokumendid, mille alusel on võimalik tuvastada, kas pakutav kaup on rahvusvahelise sanktsiooni objektiks või pärit sanktsiooni all olevatest piirkondadest rahvusvahelise sanktsiooni seaduse (RSanS) § 7 lg 1 mõttes. Hankija lükkab tagasi pakkumuse, mille alusel sõlmitav hankeleping oleks RSanS § 7 lg 1 alusel tühine.“

Euroopa Liidu Nõukogu sanktsioon, mis keelab riigihankelepingute sõlmimise ja täitmise Vene Föderatsiooni kodanike, residentide või seal asutatud ettevõtja, sh füüsilisest isikust ettevõtja, juriidilise isiku, asutuse või muu üksusega.

4. 8.04.2022 võttis Euroopa Liidu Nõukogu vastu määruse 2022/576, millega muudetakse määrust (EL) nr 833/2014, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses Venemaa tegevusega, mis destabiliseerib olukorda Ukrainas (edaspidi ka: *määrus*)². Määrusega kehtestatakse muuhulgas sanktsioonid seoses riigihankelepingutega. Täpsemalt lisatakse määruse punktiga 23

² Arvutivõrgus kättesaadav: [EUR-Lex - 32022R0576 - ET - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/lexuri/cs.do?uri=CELEX:32022R0576-ET)

muudetavasse määrusesse artikkel 5k, mis keelab artiklis nimetatud isikutega või nendega seotud ettevõtjatega hankelepingute sõlmimise või lepingute täitmise jätkamise, kui need on sõlmitud sellise riigihanke menetluse tulemusena, mis kuulub riigihangete direktiivide kohaldamisalasse või mis on sõlmitud direktiivides nimetatud ja määruses täpsustatud teatavate erandite alusel.

4.1 Määrust kohaldatakse riigihangetele, mis jäävad riigihangete direktiivide 2009/81/EU, 2014/23/EL, 2014/24/EL ja 2014/25/EL kohaldamisalasse, st alates rahvusvahelisest piirmäärast. Määrust kohaldatakse nii raamlepingute kui ka juba sõlmitud raamlepingute alusel hankelepingute sõlmimisele ja täitmisele, kui raamlepingu maksumus on vähemalt võrdne rahvusvahelise piirmääraga, sõltumata hankelepingu maksumusest.

Määrust kohaldatakse ka lepingutele, mis on sõlmitud järgmiste RHS-s sätestatud erandite alusel:

4.1.1 Klassikalises sektoris: § 11 lg 1 punktid 1, 8–13, 15–17;

4.1.2 Võrgustikusektoris: § 11 lg 1 punktid 8–13, 15 ja 16, § 153 lg-d 1–3;

4.1.3 Kontsessioonilepingu sõlmimisel: § 11 lg 1 punktid 1, 7–13, 18, 20, § 132 lg 1, § 133 lg 1 punktid 1–3, lg-d 2 ja 3, § 134 lg 1 punktid 3–5;

4.1.4 Kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas: § 11 lg 1 punktid 10 ja 19, § 170 lg 1 punktid 2–7.

4.2 Alates 9. aprillist 2022 on keelatud sõlmida hankelepingut või jätkata enne seda kuupäeva sõlmitud lepingu täitmist pärast 22. oktoobrit 2022 sellise isikuga, kes on:

4.2.1 Vene Föderatsiooni kodanik, Vene Föderatsiooni resident või Vene Föderatsioonis asutatud ettevõtja, sh füüsilisest isikust ettevõtja, juriidiline isik, asutus või muu üksus.

Sanktsioon käsitleb olukorda, kus pakkuja või taotleja ise on sanktsiooni subjekt, mistõttu on see hõlmatud RHS § 95 lg 1 p-s 5 sätestatud kõrvaldamise alusega. Teisisõnu tuleb selline pakkuja või taotleja hankemenetlusest kõrvaldada.

Pakkuja kinnitab hankepassis, et temal RHS § 95 lg 1 p-s 5 sätestatud kõrvaldamise alust ei esine. Menetlustes, kus hankepassi ei kasutata, tuleb hankijal sellist kinnitust eraldi RHAD-is nõuda ning pakkujal või taotlejal see eraldi esitada. Kuivõrd puudub andmebaas, kus oleksid nimetatud kõik Vene Föderatsiooni kodanikud, residendid ja ettevõtjad, saab kinnituse õigsuse kontrollimiseks nõuda RHAD-is pakkujalt või taotlejalt järgmiste tõendite esitamist:

- kui tegemist on füüsilise isikuga, isikut tõendava dokumendi koopia, millelt nähtub isiku kodakondsus;

- kui tegemist on juriidilise isikuga, väljavõte või tõend tema asukohamaa äriregistrist või muult pädevalt asutuselt.

Vene Föderatsiooni residentsust ei ole võimalik meile teadaolevalt kontrollida.

4.2.2 rohkem kui 50% ulatuses otseselt või kaudselt punktis 4.2.1 nimetatud isiku, asutuse või muu üksuse omandis.

Sanktsioon käsitleb olukorda, kus pakkuja või taotleja omanikest üle 50% on Vene Föderatsiooni kodanikud, residendid või ettevõtted, või on sellised isikud omanike omanikud, kui nende osalus on pakkujas või taotlejas üle 50%, või omanike omanike omanikud jne kuni tegeliku kasusaajani, st viimase füüsilise isikuni välja.

Olukord ei ole hõlmatud RHS § 95 lg 1 p-ga 5, mistõttu tuleb hankijal sätestada RHAD-is tingimus, mille kohaselt lükatakse pakkumus tagasi. Samuti tuleb nõuda pakkujalt kinnituse ja vajadusel tõendite esitamist näiteks sõnastades riigihanke alusdokumentides järgmise tingimuse:

„Pakkuja kinnitab, et tema omandiõigusest üle 50% ei kuulu otseselt ega kaudselt Vene Föderatsiooni kodanikele, Vene Föderatsiooni residentidele ega Vene Föderatsioonis asutatud ettevõtetele, asutustele ega muudele üksustele. Hankijal on õigus nõuda andmeid pakkuja otseste ja kaudsete omanike ja tegelike kasusaajate kohta, sh füüsiliste isikute isikut tõendavate dokumentide koopiaid, millelt nähtub isiku kodakondsus ja juriidiliste isikute kohta isiku asukohamaa äriregistri või muu pädeva asutuse tõendit või väljavõtet. Hankija lükkab tagasi pakkumuse, mille alusel sõlmitav hankeleping oleks RSanS § 7 lg 1 alusel tühine.“

4.2.3 kes on punktides 4.2.1 või 4.2.2 nimetatud isiku, asutuse või muu üksuse esindaja või tegutseb sellise isiku juhistel alusel.

Sanktsioon käsitleb olukorda, kus pakkuja või taotleja või temaga seotud isik ei ole Vene Föderatsiooni kodaniku, residendi või ettevõtjaga seotud punktides 4.2.1 ja 4.2.2 nimetatud viisil, ent keda varjatult need isikud suunavad. Näiteks kui Eestis asutatud ettevõtjast pakkuja juhatuse liige, kes on Eesti kodanik, on samal ajal ka Vene Föderatsiooni ettevõtte juhatuse liige, tuleks sellise pakkuja esitatud pakkumus tagasi lükata. Kahjuks ei ole aga selliseid sidemeid võimalik hankijal kontrollida, mistõttu saab piirduda üksnes kinnituse nõudmisega. RHAD-is tuleb siiski sätestada vastav tingimus:

„Pakkuja kinnitab, et ta ei ole ühegi Vene Föderatsiooni kodaniku, Vene Föderatsiooni residendi ega Vene Föderatsioonis asutatud ettevõtte, asutuse ega muu üksuse, samuti rohkem kui 50% ulatuses otseselt või kaudselt Vene Föderatsiooni kodaniku, Vene Föderatsiooni residendi, ega Vene Föderatsioonis asutatud ettevõtja, asutuse ega muu üksuse omandis oleva ettevõtte esindaja ega tegutse nende juhistel alusel. Hankija lükkab tagasi pakkumuse, mille alusel sõlmitav hankeleping oleks RSanS § 7 lg 1 alusel tühine.“

4.3 Määruse kohaselt tuleb need hankelepingud, mis on sõlmitud enne 9. aprilli ja kus osalevad isikud vastavad punktides 4.2.1 – 4.2.3 toodud tingimustele, hiljemalt 10. oktoobriks 2022 ära lõpetada. Seega juhul, kui enne 9. aprilli on sõlmitud hankeleping, mis lõpeb enne 10. oktoobrit 2022, ei ole see tühine, vaid on lubatud selle lõpuni täitmine ning ennetähtaegne lõpetamine samuti vajalik ei ole.

Nõue laieneb hankelepingutele maksumusega alates rahvusvahelisest piirmäärast.

Kui enne 9. aprilli 2022 on sõlmitud hankeleping maksumusega alates rahvusvahelisest piirmäärast ja see kehtib kauem kui 10. oktoober 2022, tuleb hankijal nõuda pakkujalt punktides 4.2.1 – 4.2.3 toodud kinnituste ja vajadusel ka tõendite esitamist.

Kui ilmneb, et hankelepingus osaleb isik, kes vastab punktis 4.2.1 toodud tingimustele, on tegemist kõrvaldamise alusega. Alates 1. juunist 2022, kui jõustuvad RHS muudatused, on sellise hankelepingu lõpetamine, olgu ta siis kehtiv leping või mitte, võimalik RHS § 124 lg 1

p 2 alusel: muudatuse kohaselt saab hankija hankelepingu üles öelda (kestvuslepingute puhul) või lepingust taganeda, kui hankelepingu sõlminud ettevõtjal esineb hankelepingu täitmise ajal mõni käesoleva seaduse § 95 lõikes 1 sätestatud alus. Lepingute lõpetamisega on võimalik oodata kuni 1. juunini 2022, kuivõrd Euroopa Liidu Nõukogu määrus võimaldab lepingud täita kuni 10. oktoobrini 2022.

Hankelepingu lõpetamiseks enne 1. juunit 2022 olukorras, kus hankelepingus osaleb isik, kes vastab punktides 4.2.2 või 4.2.3 toodud tingimustele, tuleb lepingu lõpetamiseks leida alus võlaõigusseadusest. VÕS § 196 lg 1 kohaselt võib kestvuslepingu kumbki lepingupool mõjuval põhjusel etteteatamistähtaega järgimata üles öelda, eelkõige kui ülesütlevalt lepingupoolelt ei või kõiki asjaolusid ja mõlemapoolset huvi arvestades mõistlikult nõuda lepingu jätkamist kuni kokkulepitud tähtpäevani või etteteatamistähtaja lõppemiseni (erakorraline ülesütlemine).

Täpsemate võlaõiguslike küsimustega soovitame pöörduda Justiitsministeeriumi poole, kelle pädevuses on selgituste andmine tsiviilõiguse küsimustes.

4.4 Alustatud riigihangetes, sh nii enne 9. aprilli kui ka pärast seda kuupäeva alustatud riigihangetes, kus ei ole veel pakkumuste ega taotluste esitamise tähtaeg saanud ja mille RHAD-is käesoleva juhise punktis 4.2 nimetatud tingimusi ja nõudeid kinnituste ning tõendite esitamise kohta ei ole, tuleb muuta RHAD-i ja need tingimused ning nõuded sätestada. Vajadusel tuleb pikendada pakkumuste või taotluste esitamise tähtaega.

Käimasolevates riigihangetes, kus pakkumuste või taotluste esitamise tähtaeg on saanud, võib hankija, tuginedes vajadusele kontrollida 9. aprillil jõustunud määruses sätestatud sanktsioonide puudumist, nõuda pakkujal või taotlejal käesoleva juhise punktis 4.2 nimetatud kinnituste ja vajadusel tõendite esitamist vaatamata sellele, et RHAD-is sellised sätted puudusid.

Kui ilmneb, et pakkuja või taotleja vastab käesoleva juhise punktis 4.2.1 toodud tunnustele, tuleb selline pakkuja või taotleja kõrvaldada RHS § 95 lg 1 p 5 alusel.

Kui aga ilmneb, et edukas pakkuja vastab käesoleva juhise punktis 4.2.2 või 4.2.3 toodud tunnustele, võib hankijal tekkida vajadus hankemenetlus RHS § 73 lg 3 p 6 alusel kehtetuks tunnistada, kuivõrd puudub alus pakkujat või taotlejat kõrvaldada või tema pakkumust tagasi lükata, ent sellise ettevõtjaga sõlmitav hankeleping oleks RSanS § 7 lg 3 alusel tühine.

Pakkumuse tagasi lükkamine oleks võimalik juhul, kui RHAD-is oleks sätestatud tingimus: „Hankija lükkab pakkumuse tagasi, kui selle pakkumuse alusel sõlmitav hankeleping oleks RSanS § 7 lg 3 alusel tühine,“ või kui hankija on RHAD-is mõne muu, antud olukorras kohaldatava, pakkumuse tagasilükkamise aluse ette näinud.

4.5 Alltöövõtjad, tarnijad ja isikud, kelle näitajatele pakkuja või taotleja tugineb

Määruse art 5k lg 1 viimase lause kohaselt kohaldatakse kõiki selle lõike punkte ka alltöövõtjate, tarnijate ning nende isikute kohta, kellel näitajatele pakkuja või taotleja tugineb, kui alltöövõtja, tarnija või tuginetava isiku osa täidetavast hankelepingust on üle 10% hankelepingu maksumusest. Nõue laieneb hankelepingutele maksumusega alates rahvusvahelisest piirmäärast.

Seega ei tohi ka sellise alltöövõtja, tarnija ega tuginetava isiku puhul olla tegemist Vene Föderatsiooni kodaniku, residendi ega Vene Föderatsioonis asutatud ettevõtte, asutuse ega muu

üksusega. Samuti ei tohi alltöövõtja, tarnija ega tuginetava isiku omanikeringis olla otseselt ega kaudselt eelmises lauses nimetatud isikuid üle 50% kuni tegeliku kasusaajani välja. Lisaks sellele ei või selline alltöövõtja, tarnija ega tuginetav isik olla üle-eelmises lauses nimetatud isiku esindaja ega tegutseda nende juhiste alusel.

RHS § 103 lg 5 kohaselt kontrollib hankija, kas ettevõtjatel, kelle vahenditele tuginetakse, esinevad RHS § 95 lg 1 punktis 1 nimetatud kõrvaldamise alused. Määruses nimetatud sanktsiooni osas, mis on kõrvaldamise alusega hõlmatud, toimub tuginetava isiku kontrollimine sarnaselt pakkuja ja taotlejaga. Kui tuginetaval isikul kõrvaldamise alus esineb, nõuab hankija RHS § 103 lg 6 alusel selle isiku asendamist. Kui isikut ei asendata, jätab hankija pakkuja või taotleja kvalifitseerimata, kui pakkuja või taotleja ei täida kvalifitseerimise tingimusi iseseisvalt. Kõrvaldamise alusega isikut hankelepingu täitmisele kaasata ei ole lubatud. Hankelepingus tuleks sellise isiku kaasamine sätestada hankelepingu olulise rikkumisena.

Kuivõrd määruse art 5k lg 1 punktid 2 ja 3 ei ole hõlmatud kõrvaldamise alusega, samuti ei ole RHS § 122 kohaselt kohustuslik kontrollida kõikides riigihangetes maksumusega alates rahvusvahelisest piirmäärast alltöövõtjatel ja tarnijatel kõrvaldamise aluste puudumist, tuleb hankijal ette näha pakkumuse vastavuse tingimus, mis võimaldab tal selliste alltöövõtjate, tarnijate ja tuginetavate isikute olemasolul pakkumus tagasi lükata. Tingimus võib olla sõnastatud näiteks järgmiselt:

„Pakkuja kinnitab, et ta ei kaasa üle 10% hankelepingu maksumusest hankelepingu täitmisele alltöövõtjaid, tarnijaid ega tugine kvalifitseerimistingimuste täitmisel selliste ettevõtjate näitajatele, kes on:

1. Vene Föderatsiooni kodanik, Vene Föderatsiooni resident või Vene Föderatsioonis asutatud ettevõtja, sh füüsilisest isikust ettevõtja, juriidiline isik, asutus või muu üksus;
2. rohkem kui 50% ulatuses otseselt või kaudselt punktis 1 nimetatud isiku, asutuse või muu üksuse omandis;
3. punktis 1 või 2 nimetatud isiku, asutuse või muu üksuse esindaja või tegutseb sellise isiku juhiste alusel.

Hankijal on õigus nõuda andmeid alltöövõtjate ja tarnijate ning tuginetavate isikute, nende esindajate või muu juhtimis-, haldus- või järelevalveorgani liikmete, otseste ja kaudsete omanike ja tegelike kasusaajate kohta, sh füüsiliste isikute isikut tõendavate dokumentide koopiaid, millelt nähtub isiku kodakondsus ja juriidiliste isikute kohta isiku asukohamaa äriregistri või muu pädeva asutuse tõendit või väljavõtet. Hankijal on õigus nõuda andmeid alltöövõtja ja tarnija poolt täidetava hankelepingu osa suuruse kohta. Hankija lükkab tagasi pakkumuse, mille alusel sõlmitav hankeleping oleks RSanS § 7 lg 1 alusel tühine.“

4.6 Erandid

Määruse art 5k lg 2 lubab pädevatel asutustel anda luba selliste hankelepingute sõlmimiseks või täitmise jätkamiseks, mis on määruse järgnevatel punktides loetletud. Finantssanktsiooni puhul on pädevaks asutuseks, kes hankelepingu sõlmimise või jätkamise kohta loa annab RSanS § 11 lg 3 p 3 alusel Rahapesu Andmebüroo.

Osalemise piiramine võrgustikusektori hangetes (kauba päritolu alusel)

5. RHS § 162 lg 1 alusel võib võrgustikusektori hankija asjade hankelepingu korral pakkumuse tagasi lükata, kui üle 50 protsendi pakkumuse kogumaksumusest moodustavad asjad, mille päritolu kolmandatest riikidest on kindlaks määratud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1–101). Hankija ei lükka pakkumust tagasi, kui Euroopa Liit on asjaomase kolmanda riigiga sõlminud kokkuleppe, mis tagab Euroopa Liidu liikmesriikide ettevõtjatele võrreldava ja tõhusa juurdepääsu kolmandate riikide turgudele. Vene Föderatsiooni ja Valgevene Vabariigiga sellist lepingut sõlmitud ei ole.

Kui hankija otsustab sellist pakkumust mitte tagasi lükata, eelistab ta juhul, kui kaks või enam pakkumust on pakkumuste hindamise kriteeriumide põhjal võrdsed, seda pakkumust, mis ei vasta eespool nimetatud tunnustele, välja arvatud juhul, kui eelistamine sunnib hankijat sõlmima hankelepingut niisuguste seadmete soetamiseks, mis ei oleks olemasolevate seadmetega tehniliselt kokkusobivad või mille käitamine ja hooldamine tooks kaasa ülemääraseid tehnilisi probleeme või ebaproportsionaalselt suuri kulusid. See tingimus kehtib eelnevale lisaks, st hankelepingut ei saa igal juhul sõlmida, kui hankija on rakendanud RHS-is või enda poolt ette nähtud nõudeid, mis on nimetatud käesoleva juhise punktides 1 – 3.

Osalemise piiramine kaitse- ja julgeolekuvaldkonna hangetes

6. Kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas lepingu sõlmimisel on hankijal õigus kohaldada n-ö vabatahtlikku kõrvaldamise alust kõrvaldades hankemenetlusest pakkuja või taotleja, kes ei ole teadaolevalt piisavalt usaldusväärne, et välistada riigi julgeolekule avalduvaid ohte või kelle suhtes või kelle esindaja suhtes on tõendatud raske süüline eksimus kutse- või ametialaste käitumisreeglite vastu, sealhulgas riigisaladuse või salastatud välisteabe kaitse või tarnekindluse kohustuste rikkumine varasemate hankelepingute täitmisel (RHS § 177 lg 2 p 1).

Kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas lepingu sõlmimisel on hankijal võimalik kehtestada riigihanke alusdokumentides tingimusi, mis on suunatud tarnekindluse tagamiseks ehk selleks, et tagada piisavas koguses kaitse- ja julgeolekuotstarbeliste asjade ja teenuste usaldusväärne ja õigeaegne kohaletoimetamine või hoolduse, paranduse ja varuosade ning muu toetuse pidev kättesaadavus kõikides tingimustes. Nimetatud nõudeid on võimalik kehtestada RHS § 175 lg 2 alusel ja hankija võib nõuda ühe või mitme dokumendi või andmete esitamist:

1) tõendid või dokumendid, mis näitavad hankijale vastuvõetaval viisil, et pakkuja või taotleja on suuteline täitma hankelepinguga seotud asjade ekspordi-, veo- ja transiidikohustusi, sealhulgas asjaomaselt Euroopa Liidu liikmesriigilt või liikmesriikidelt saadud lisadokumendid;

2) viide hankija suhtes kehtivale mis tahes piirangule, mis tuleneb ekspordikontrolli korrast või julgeolekumeetmetest;

3) tõendid või dokumendid, mis näitavad, et pakkuja või taotleja tarneahela korraldus ja asukoht võimaldavad tal täita riigihanke alusdokumentides sätestatud tarnekindlusnõudeid, ning kinnitus, et võimalikud muutused tarneahelas hankelepingu täitmise jooksul ei takista teda neid nõudeid täitmast;

4) pakkuja või taotleja kinnitus selle kohta, et ta on valmis rahuldama hankija võimalikke lisavajadusi hädaolukorras, erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal või sarnases olukorras teises Euroopa Liidu liikmesriigis või kolmandas riigis;

5) pakkuja või taotleja asukohariigi pädeva asutuse dokument, mis käsitleb hädaolukorras, erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal või sarnases olukorras teises Euroopa Liidu liikmesriigis või kolmandas riigis hankijal tekkida võivate suuremate vajaduste rahuldamist;

6) pakkuja või taotleja kinnitus, et ta tagab hankelepingu objektiks olevate asjade hooldamise, uuendamise või kohendamise;

7) pakkuja või taotleja kinnitus, et ta teavitab hankijat viivitamata kõikidest pakkuja või taotleja organisatsiooni struktuuris, tarneahelas või tööstusstrateegias toimunud muudatustest, mis võivad mõjutada tema kohustuste täitmist hankija ees;

8) pakkuja või taotleja kinnitus, et ta annab hankijale kokkulepitavate tingimuste kohaselt kõik varuosade, koostisosade, komplektide ja kaitsevarustuse tootmiseks vajalikud vahendid, muu hulgas joonised, litsentsid ja kasutusjuhendid, kui ta ei suuda neid enam ise pakkuda.

Rahandusministeeriumi riigihangete ja riigiabi osakond

04.03.2022 (täiendatud 19.04.2022)